

I. PHẦN MỞ ĐẦU

1. Bối cảnh của đề tài

Trong trường mầm non, hoạt động tạo hình là một trong những hoạt động nghệ thuật có đặc thù là dạy trẻ vẽ, xé, cắt dán, nặn, xếp hình và làm đồ chơi. Nhằm giúp cho trẻ cảm nhận vẻ đẹp xung quanh, có một số kỹ năng tạo ra sản phẩm từ đó phát triển khả năng tưởng tượng sáng tạo, yêu thích và mong muốn tạo ra cái đẹp. Với chức năng này nhiều nghiên cứu khoa học cho thấy: cơ hội tiếp xúc với các loại hình nghệ thuật càng phong phú sẽ tạo cơ hội cho trẻ trao dồi cảm xúc, rèn luyện kỹ năng, phát triển tưởng tượng, giúp trẻ hiểu biết về mối liên hệ sự vật hiện tượng ngày càng sâu sắc.

Nhìn từ phía giáo dục thì hoạt động tạo hình là phương tiện, là con đường đầy hấp dẫn để hình thành cho trẻ những xúc cảm và tình cảm đối với thiên nhiên, sự vật hiện tượng xung quanh và con người. Đó là những ấn tượng tốt đẹp, sự thưởng thức cái đẹp của nghệ thuật, thái độ trân trọng giữ gìn, khả năng hoạt động độc lập và tự tin, khả năng nhận xét và đánh giá về vẻ đẹp thẩm mỹ trong đời sống hàng ngày cũng như qua các tác phẩm nghệ thuật.

Trong nền giáo dục Mầm non, giáo dục thẩm mỹ được xem như một lĩnh vực vô cùng quan trọng. Ở đây, nghệ thuật nói chung và nghệ thuật tạo hình nói riêng đóng vai trò như một phương tiện để tiến hành công tác giáo dục, phát triển con người. Việc giáo dục bằng các tác phẩm và hoạt động nghệ thuật tạo hình tạo điều kiện phát triển ở trẻ khả năng cảm nhận cái đẹp, giáo dục trẻ tình yêu đối với cái đẹp, đồng thời hình thành và bồi dưỡng cho trẻ khả năng tạo ra cái đẹp góp phần cải tạo thế giới xung quanh.

2. Lý do chọn đề tài và giải pháp

Thông qua những hình ảnh, hình tượng trong các tác phẩm nghệ thuật mà chúng ta có thể giúp trẻ nhỏ dễ dàng mở rộng tầm hiểu biết về thế giới xung quanh. Làm quen với tác phẩm nghệ thuật trẻ có dịp làm giàu các kinh nghiệm sống.

Khi tiếp xúc với nghệ thuật tạo hình trước mặt trẻ mở ra sự phong phú, đa dạng của màu sắc, hình dạng, ánh sáng, không gian và sự vận động của chúng trong thế giới xung quanh.

Năm học 2023-2024 tôi được phân công phụ trách lớp Lá 4 với sĩ số là 39 cháu trong đó có 1 phần 3 cháu chưa qua lớp mầm, chồi nên khả năng hoạt động tạo hình của trẻ còn hạn chế. Bản thân tôi qua thực tế giảng dạy được tiếp cận với phụ huynh học sinh, tôi nhận thấy rằng phụ huynh chưa thực sự quan tâm đến việc học môn tạo hình của trẻ, học sinh chưa có nhiều kỹ năng trong hoạt động tạo hình. Là một giáo viên Mầm non tôi nhận thấy mình cần phải đi sâu tìm tòi nghiên cứu để có thể tuyên truyền đến các bậc phụ huynh đặc biệt là giúp trẻ cảm nhận được nghệ thuật tạo hình, để từ đó trẻ ham thích hăng say vào hoạt động nhằm góp phần tích cực nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện và hình thành nhân cách cho trẻ, phát triển trí tưởng tượng óc sáng tạo, bồi dưỡng khả năng quan sát chú ý có chủ định thông qua việc vẽ, xé dán, nặn... trang bị cho trẻ một số kỹ năng cơ bản như: tư thế ngồi, cách cầm bút, cách phân biệt và sử dụng màu sắc, cách chia đất, cách xoay tròn, lăn dài, ấn bẹt, cách dán phết hồ, dán tranh đúng với bố cục hài hòa và hợp lý. Chính vì thế mà tôi chọn đề tài ***“ Một số biện pháp giúp trẻ 5 - 6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình ”*** để thực hiện.

3. Phạm vi và đối tượng nghiên cứu

Nghiên cứu đề tài *“ Một số biện pháp giúp trẻ 5 - 6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình ”* được thực hiện tại lớp Lá 4, trường Mầm non Tân Thông Hội 2.

4. Mục đích nghiên cứu

Mục đích của đề tài này nhằm giúp cho trẻ 5 tuổi nâng cao chất lượng tạo hình. Tạo cho trẻ hứng thú thực hành và thể hiện sáng tạo trong các hoạt động tạo hình

5. Điểm mới trong kết quả nghiên cứu

Trẻ có nhiều sáng tạo để tạo ra sản phẩm theo ý thích của mình, trẻ biết cảm nhận cái đẹp thông qua sản phẩm của mình

Giúp cho giáo viên có kiến thức vững chắc trong quá trình thiết kế giờ dạy, làm đồ dùng, đồ chơi. Vận dụng linh hoạt, sáng tạo các giải pháp vào bài dạy.

Giúp giáo viên nâng cao được nhận thức, chuyên môn, nghiệp vụ

Phụ huynh phối hợp giáo viên tham gia vào làm đồ dùng và giáo dục hai chiều cùng với giáo viên để bộ môn được tốt hơn.

Thông qua đề tài sáng kiến kinh nghiệm này, giúp lớp tôi nói riêng và trẻ trường tôi nói chung tích cực hứng thú tham gia các hoạt động tạo hình, tự tin mạnh dạn nói lên những cách làm, ý kiến của mình trong các hoạt động, đặc biệt là hoạt động tạo hình, nắm được các kiến thức như kết quả mong đợi. Trẻ được phát triển thẩm mỹ, sáng tạo, cũng như các hoạt động của các đề tài khác, trẻ biết ứng dụng những kiến thức đã học vào thực tiễn cuộc sống của mình. Mặc khác nhằm mang lại những giải pháp tốt nhất phù hợp tâm sinh lý của lứa tuổi mầm non từ đó để đạt được kết quả mong đợi ở lứa tuổi 5 tuổi, cũng như góp phần vào mục tiêu giáo dục và đáp ứng với yêu cầu giáo dục đổi mới lấy trẻ làm trung tâm của chương trình chăm sóc giáo dục trẻ trong giai đoạn hiện nay.

II. PHẦN NỘI DUNG

1. Cơ sở lý luận

Hoạt động tạo hình là loại hình nghệ thuật hấp dẫn đối với trẻ, đó là phương tiện quan trọng trong giáo dục thẩm mỹ và có tác dụng to lớn trong việc hình thành nhân cách cho trẻ mầm non phát triển trẻ ở khả năng cảm thụ và cảm xúc thẩm mỹ. Có thể nói không trẻ nào là không thích ngắm nhìn những bức tranh, những đồ vật trang trí đẹp. Đặc biệt trẻ thích tự ngắm nhìn những sản phẩm do chính mình làm như vẽ, cắt, xé dán hay nặn ra con người, con vật hay đồ vật mà trẻ cho là đẹp và qua những sản phẩm thể hiện tư duy đơn giản đem đến cho ta những bất ngờ thú vị chính là khởi bước đầu của sự tạo ra cái đẹp.

Hoạt động tạo hình giúp trẻ mầm non nhìn thấy thế giới xung quanh một cách đa dạng và phong phú, hấp dẫn trẻ. Chúng ta sinh ra không phải ai cũng có sẵn con mắt để cảm nhận cái đẹp xung quanh mình, việc cảm nhận cái đẹp phải là một quá trình xuyên suốt từ nhỏ cho tới lớn chính những ấn tượng về cái đẹp đó lại là một cơ sở quan trọng để hình thành ở trẻ nhân cách con người điều đó giúp đỡ trẻ hình thành nhân cách tốt là vô cùng quan trọng để làm được việc này chúng ta phải có những tác động kịp thời.

Ngoài ra hoạt động tạo hình là sự biểu lộ thái độ tình cảm của trẻ đối với thế giới xung quanh sự yêu ghét, vui mừng hay buồn, thích thú qua các đề tài mà trẻ muốn thể hiện, thông qua hoạt động tạo hình ta biết được suy nghĩ và mong muốn của trẻ để nuôi dưỡng tâm hồn cho trẻ

❖ Thực trạng của vấn đề:

Thực trạng của các trường mầm non hiện nay việc tổ chức hoạt động tạo hình cho trẻ theo chương trình lớp mẫu giáo 5 -6 tuổi rất được chú trọng và

quan tâm, được xem là một lựa chọn hợp lý cho trẻ lúc này, tôi nhận thấy rằng để thực hiện được tốt chương trình chăm sóc giáo dục trẻ nói chung và hoạt động tạo hình nói riêng thì việc đầu tiên là giáo viên phải nắm bắt được tình hình thực tế và khả năng nhận thức của từng cháu. Vào đầu năm học tôi chủ động lập kế hoạch, khảo sát, đánh giá, phân loại trẻ theo các tiêu chí để đánh giá chất lượng trẻ và sau đó dùng những phương pháp giáo dục cụ thể giúp trẻ chiếm lĩnh được những kiến thức một cách dễ dàng và có hiệu quả.

Đối với trẻ lứa tuổi mẫu giáo, đặc biệt là trẻ 5-6 tuổi thì một số trẻ không yêu thích hoạt động tạo hình, một số giáo viên khả năng truyền thụ cho trẻ còn chưa hấp dẫn, các hoạt động còn đơn điệu, chưa mới mẻ và chưa chú ý đến khả năng phát triển của trẻ, không gây hứng thú, không kích thích tính tò mò của trẻ, mức độ nhận thức của trẻ chưa đồng đều, nên khi chọn đề tài này để nghiên cứu tôi cũng gặp những thuận lợi và khó khăn như sau:

a. Thuận lợi

Được ban giám hiệu nhà trường tạo mọi điều kiện thuận lợi về trang thiết bị, đồ dùng đồ chơi phục vụ cho việc tổ chức các hoạt động chăm sóc giáo dục trẻ, tạo mọi điều kiện cho giáo viên học tập nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ.

Ban giám hiệu nhà trường tạo điều kiện cho tôi có điều kiện được trực tiếp đứng lớp đúng độ tuổi mà tôi đang nghiên cứu, được dự giờ nhận xét các tiết dạy của đồng nghiệp để học hỏi thêm về chuyên môn.

Trường có nhiều nguyên vật liệu thiên nhiên từ các loại hoa kiểng như lá mít, lá dừa, lá xoài, lá mận,...

Bản thân tôi là giáo viên được nhà trường phân công đứng lớp mẫu giáo lớn 5 tuổi, tôi cũng đã rút ra rất nhiều kinh nghiệm trong việc tổ chức cho trẻ hoạt động tạo hình cũng như làm các đồ dùng đồ chơi để phục vụ cho hoạt động này..

Được sự động viên từ phía nhà trường cũng như đồng nghiệp, cơ sở vật chất của lớp, cũng được phụ huynh quan tâm hỗ trợ. Bản thân tôi có nhiều cố gắng trong quá trình tự học, tự rèn. Biết tạo mọi điều kiện để trẻ được tham gia nhiều hoạt động về phát triển lĩnh vực thẩm mỹ.

b. Khó khăn

Trẻ lớp tôi chủ yếu là con gia đình nông dân, công nhân nên phụ huynh ít có thời gian quan tâm đến việc phối hợp hướng dẫn trẻ thực hiện tốt việc làm quen với hoạt động tạo hình

Một số biện pháp giúp trẻ 5 – 6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình.

Đồ dùng đồ chơi phục vụ cho hoạt động tạo hình còn hạn chế, chưa phong phú, chưa hấp dẫn, chưa cho trẻ được thực sự trải nghiệm.

Nhận thức của phụ huynh chưa đồng đều, một số phụ huynh còn cho rằng việc học không quan trọng.

Việc ứng dụng công nghệ thông tin vào các tiết dạy chưa được thường xuyên. Việc tổ chức các giờ hoạt động chung của giáo viên còn gò bó, chưa có sự sáng tạo, chưa gây được hứng thú cho trẻ, còn áp đặt trẻ theo khuôn mẫu, chưa biết cách hướng trẻ thể hiện sự sáng tạo, chưa biết tận dụng môi trường xung quanh để làm giàu trí tưởng tượng cho trẻ.

Từ những thuận lợi và khó khăn trên, tôi đã đưa ra các biện pháp nhằm khắc phục những hạn chế và phát huy hết khả năng hoạt động của trẻ như sau.

2. Các biện pháp tiến hành giải quyết các vấn đề

Thực tế để nắm vững được đặc điểm tâm sinh lý của trẻ và biết được chất lượng của trẻ vào đầu năm học tôi tiến hành khảo sát để biết được kết quả của lớp mình. Qua khảo sát thực tế đầu năm tôi nhận thấy khả năng trẻ lớp tôi như sau:

Nội dung	Tỉ lệ %
– Vẽ	65%
– Cắt, xé dán	65%
– Nặn	60%
– Xếp hình	65%
– Khả năng phối hợp cùng bạn	65%
– Trẻ mạnh dạn tự tin tham gia các hoạt động tạo hình	60%
– Lòng ghép phát triển thẩm mỹ thông qua hoạt động tạo hình vào các lĩnh vực khác	65%
– Sự kết hợp của phụ huynh	60%

Đây là bước đầu nhằm xác định khả năng của trẻ về làm quen với hoạt động tạo hình, tôi biết được khả năng từng trẻ từ đó xây dựng kế hoạch giáo dục có nội dung, biện pháp thay đổi phù hợp với trẻ, lớp tôi còn nhiều trẻ chưa mạnh dạn tự tin tham gia các hoạt động, chưa biết phối hợp cùng bạn, chưa tích cực tham gia hoạt động tạo hình, kĩ năng còn hạn chế, nề nếp trong giờ học chưa cao trẻ còn làm theo ý thích nên đôi khi thực hiện yêu cầu cô đưa ra chưa đạt, phụ huynh chưa có nhiều thời gian quan tâm đến việc học của con ở lớp.

Là giáo viên cần nắm vững kiến thức chuyên môn nói chung và lĩnh vực phát triển thẩm mỹ nói riêng. Chúng ta cần hiểu mỗi đứa trẻ là một cá thể riêng biệt, khác nhau. Tính cách và những trải nghiệm cũng khác nhau để từ đó xây dựng kế hoạch giáo dục phù hợp. Muốn thực hiện các hoạt động một cách có khoa học và có hiệu quả cần phải lập kế hoạch cụ thể rõ ràng, để biết những việc nào mình đã làm tốt và việc nào chưa tốt chỉnh sửa bổ sung kịp thời.

➤ **Biện pháp 1: Nắm vững đặc điểm tâm sinh lý của từng trẻ**

Căn cứ vào chất lượng và đặc điểm tâm sinh lý của trẻ ở lớp, tôi đã phân trẻ ra các nhóm:

Nhóm 1: Trẻ tích cực tham gia hoạt động là những cháu mạnh dạn, nhanh nhẹn luôn tò mò, ham học hỏi, có tính sáng tạo và thường xuyên giao tiếp với mọi người.

Nhóm 2: Trẻ ít tham gia hoạt động hoặc có tham gia nhưng chưa nhiệt tình, những cháu nhóm này chỉ trả lời khi cô giáo hỏi, tính tự giác chưa cao.

Nhóm 3: Trẻ lười hoạt động ít giao tiếp với bạn bè, còn rụt rè e ngại khi trả lời yêu cầu của người khác.

Đối với trẻ ở nhóm 1: Tôi luôn tạo mọi tình huống buộc trẻ phải đặt câu hỏi, suy nghĩ cách điều chỉnh, bổ sung, tìm ra cách xử lý các tình huống đó cho trẻ trải nghiệm theo các cách khác nhau và thường đặt những câu hỏi thế nào? Vì sao? Làm cách nào? Cho trẻ tự đoán kết quả trước khi thực hiện hay kể lại những bước trẻ đã làm để được kết quả như vậy, từ đó trẻ có cơ hội thể hiện khả năng diễn đạt của mình trả lời mạch lạc rõ ràng câu hỏi của người khác hỏi.

Đối với nhóm trẻ 2: Tôi luôn quan tâm lắng nghe ý kiến của trẻ một cách cởi mở, không vội vàng nôn nóng mà nhẹ nhàng động viên sự cố gắng của trẻ và kết hợp với phụ huynh để tạo cho trẻ sự thoải mái và luôn được trò chuyện, trao đổi với bạn bè và mọi người, rèn thêm trẻ vào những lúc rảnh rỗi, hay mọi lúc mọi nơi, luôn cố gắng gần gũi trò chuyện với trẻ để biết được đặc điểm tâm

sinh lý của trẻ, tổ chức khảo sát chất lượng trên trẻ hàng ngày, theo dõi hoạt động của từng cá nhân trẻ, tổ chức cho trẻ hoạt động thường xuyên

Đối với trẻ nhóm 3: Tôi xếp xen kẽ giữa trẻ khá và trẻ yếu hơn ngồi gần nhau để trẻ khá hướng dẫn và cùng nhau thực hiện. Tôi thường xuyên quan tâm, động viên, khuyến khích, cùng ngồi trò chuyện để hiểu tâm lý của trẻ hơn. Trong các hoạt động chiều tôi cho trẻ xem tranh mẫu và đàm thoại kỹ hơn và hỏi ý tưởng của trẻ. Hướng dẫn kỹ hơn so với các bạn về cách vẽ, nặn, xé dán để trẻ hoàn thành sản phẩm của mình. Cho trẻ vẽ các bức tranh mà trẻ yêu thích để tặng cho ông bà, bố mẹ. Dạy trẻ tạo hình mọi lúc mọi nơi, thông qua các hoạt động một ngày của bé. Trao đổi với phụ huynh để tìm ra cách giúp trẻ tiến bộ. Việc bồi dưỡng cho các bạn yếu hơn mất nhiều thời gian và đòi hỏi lòng kiên trì nhưng bằng lòng yêu nghề, mến trẻ nên tôi luôn cố gắng để có kết quả tốt. Tôi thấy các bạn yếu và nhút nhát hơn đã có sự tiến bộ rõ rệt. Cô tạo tình huống giúp trẻ có cơ hội thể hiện khả năng diễn đạt của mình trả lời mạch lạc rõ ràng câu hỏi của cô

Giờ hoạt động tạo hình: xé dán, trang trí áo dài

➤ **Biện pháp 2: Cung cấp kiến thức, vốn hiểu biết về hoạt động tạo hình cho trẻ thông qua việc tạo môi trường hoạt động trong và ngoài lớp**

Môi trường lớp học đẹp cũng là một yếu tố trực tiếp tác động hàng ngày đến trẻ. Chính vì vậy, việc xây dựng cảnh quan trường, lớp cũng được tôi đặc biệt quan tâm. Tôi trang trí sắp xếp lớp học phù hợp hài hòa, thường xuyên thay đổi hợp lý, kích thích và phụ huynh quan sát sẽ tạo được sự chú ý hấp dẫn lôi cuốn trẻ, với các góc mở chủ yếu là sản phẩm của cô và trẻ tự làm từ các nguyên vật liệu sẵn có ở địa phương, tạo cơ hội cho trẻ khám phá cái mới, thích

thú, sáng tạo, tiếp nhận cảm xúc... Hàng ngày, tôi cho trẻ lựa chọn các nguyên vật liệu để trẻ thể hiện tùy theo ý muốn. Qua đó, trẻ được học và phát triển những kỹ năng cơ bản. Trẻ được vẽ, cắt, xé dán, nặn bằng sự tưởng tượng của chính mình. Tôi sắp xếp các nguyên vật liệu sao cho trẻ có thể thấy rõ và lấy được dễ dàng để thực hiện ý tưởng của mình vào bất kỳ lúc nào mà trẻ thích và có thể trưng bày các sản phẩm của mình. Tạo môi trường nghệ thuật xung quanh trẻ như: bày đồ chơi đẹp, sắp xếp các nguyên vật liệu một cách hợp lý đẹp mắt.

Các nguyên liệu trong góc tạo hình

Ngoài ra, tôi còn bố trí không gian góc tạo hình ở phía cửa ra vào cửa lớp để tận dụng tối đa ánh sáng tự nhiên và giúp trẻ có được trạng thái cảm xúc tích cực khi tham gia vào các hoạt động tạo hình.

Hoạt động tạo hình là một hoạt động mang tính yên tĩnh, vì vậy, tôi bố trí xa các góc ồn ào, như góc xây dựng, góc bán hàng, để không làm phân tán sự chú ý của trẻ khi tham gia vào hoạt động. Tôi đã tạo ra khoảng cách đủ rộng để đảm bảo cho trẻ hoạt động dễ dàng trong góc chơi, đồng thời có lối đi lại thuận tiện để mở rộng các mối quan hệ trong khi chơi, trong lớp tôi đã sử dụng các giá, kệ nhỏ, có chiều cao vừa phải để tạo ranh giới giữa góc tạo hình với các góc chơi khác nhau, đồng thời giúp trẻ nhận dạng được phạm vi góc chơi. Sau chủ đề mỗi tuần tôi tổ chức cho trẻ cùng tham gia vào việc bố trí sắp xếp lại vị trí góc chơi, đồ dùng đồ chơi trong góc để tạo cảm giác mới lạ, kích thích sự hứng thú của trẻ.

Trẻ chơi góc tạo hình: Tô tượng

➤ **Biện pháp 3: Xây dựng các hình thức tổ chức tạo hình theo hướng giáo dục lấy trẻ làm trung tâm và ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy.**

Trong giờ học nói chung và giờ học tạo hình nói riêng hãy để trẻ trải nghiệm, cô luôn là người động viên, khuyến khích trẻ sáng tạo. Trẻ cần được động viên để thể hiện ý muốn, tình cảm, cảm xúc và những hiểu biết của trẻ đối với sự vật, trẻ muốn được lựa chọn. Trẻ muốn được tự thể hiện ý tưởng của mình trong những giờ học khác nhau, sự thể hiện này mang tính cá nhân.

Ví dụ: Trong giờ trang trí thiệp mừng ngày 20/10, mỗi trẻ sẽ có mỗi ý tưởng tô màu khác nhau. Có trẻ vẽ và tô màu bông hoa màu đỏ, có trẻ vẽ và tô màu bông hoa màu vàng hoặc màu hồng... Tùy theo ý thích và cách quan sát của mỗi trẻ để tạo ra sản phẩm theo cách riêng của mình

Những sản phẩm trẻ tạo ra bằng chính đôi bàn tay, ý tưởng của mình trẻ đã cảm thấy được thoải mái lựa chọn, thoải mái thực hiện một cách tự nhiên, vui vẻ.

Một số biện pháp giúp trẻ 5 – 6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình.

Sau khi trẻ đã tạo ra sản phẩm theo đúng ý tưởng của mình, đúng với mục đích yêu cầu của bài học thì trẻ được tự do, thoải mái để sản phẩm của mình vào đúng nơi yêu thích.

Ví dụ: Đề tài “ Vẽ và trang trí đầm trên ly nhựa cho công chúa” tôi chuẩn bị một số nguyên liệu tạo hình như : ly nhựa , bút lông nhiều màu . Cô và trẻ cùng trò chuyện về vẽ và trang trí đầm cho công chúa, trẻ có thể nói lên ý tưởng và thể hiện được ý tưởng đó lên trên tác phẩm của mình. Cô chỉ là quan sát, gợi ý, hướng dẫn trẻ khi cần, tất cả ý tưởng và sự lựa chọn đều thuộc vào trẻ.

Các bé chăm chú vẽ và trang trí đầm trên ly nhựa cho công chúa

Từ những thực hành trải nghiệm trên, trẻ biết tích cực và sáng tạo trong các giờ tạo hình, qua giờ tạo hình giúp trẻ thể hiện sự khéo léo và sáng tạo của mình qua sản phẩm . Những sản phẩm trẻ tạo ra bằng chính đôi bàn tay, ý tưởng

của mình, trẻ sẽ cảm thấy được thoải mái lựa chọn, thoải mái thực hiện một cách tự nhiên, vui vẻ.

Sau khi trẻ đã tạo ra sản phẩm theo đúng ý tưởng của mình, đúng với mục đích yêu cầu của bài học thì trẻ được tự do, thoải mái để sản phẩm của mình vào đúng nơi yêu thích. Trong quá trình hoạt động theo hướng lấy trẻ làm trung tâm, tôi thấy trẻ lớp tôi đã phát huy được tính tích cực trong học tập, khả năng sáng tạo để tạo ra sản phẩm theo ý tưởng của cá nhân mình. Tôi cảm thấy biện pháp này có hiệu quả và sẽ phát huy hơn nữa trong các hoạt động tạo hình của lớp tôi. Để tăng cường tài liệu phong phú cho môn tạo hình, tôi thường xuyên tìm kiếm, sưu tầm hình ảnh trên mạng internet, điện thoại... để hướng dẫn trẻ. Thường xuyên ứng dụng các công nghệ thông tin vào giảng dạy trẻ.

Các bé chăm chú xem cô hướng dẫn

Để nâng cao chất lượng dạy học tôi thường ứng dụng công nghệ thông tin vào quá trình dạy học, thu hút sự chú ý của trẻ, nhằm tăng cường tài liệu phong phú phục vụ hoạt động tạo hình, tôi thường xuyên sưu tầm hình ảnh trên mạng để dạy trẻ. Tôi cho trẻ xem tranh trên bảng tương tác kết hợp với đàm thoại

Ví dụ: Khi cho trẻ quan sát tranh “ tranh những chú cá” trên bảng tương tác, tôi cho trẻ tự đặt câu hỏi, nói lên những thắc mắc của trẻ về tranh để giáo viên biết và hướng dẫn trẻ thêm.

Trẻ quan sát tranh “ Những chú cá” trên bảng tương tác

➤ **Biện pháp 4: Dạy trẻ hoạt động tạo hình mọi lúc, mọi nơi và thông qua các hoạt động khác**

Như chúng ta cũng đã biết, mỗi ngày ở trường mầm non trẻ được tham gia rất nhiều hoạt động. Thông qua các hoạt động này, giáo viên có thể tổ chức cho trẻ tham gia các hoạt động tạo hình. Nhưng để trẻ tích cực tham gia các hoạt động trong các thời điểm này thì cần tạo ra một động lực để thúc đẩy trẻ

Ví dụ: Trong hoạt động góc (góc xây dựng), hoạt động tạo hình thì giáo viên giao cho trẻ chuẩn bị các đồ dùng cho góc xây dựng: Nặn cây hoa, nặn cây xanh, nặn các con vật để các bác xây dựng trồng trong khu công viên, đưa các con vật về nuôi trong trang trại...) hay nặn các loại rau, quả, các con vật

Một số biện pháp giúp trẻ 5 – 6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình.

Ví dụ: Trong giờ hoạt động ngoài trời, sau khi cho trẻ quan sát ông mặt trời, giáo viên có thể cho trẻ thi vẽ xem ai là người vẽ ông mặt trời giống và đẹp nhất. Hay sau khi cho trẻ quan sát bông hoa hồng, giáo viên cho trẻ xé giấy màu tạo ra các cánh hoa hồng với nhiều màu sắc khác nhau

Trong giờ hoạt động chiều: Tôi thường cho trẻ xếp các hình quạt, máy bay, thuyền giấy từ những tờ giấy A4 đã sử dụng 1 mặt được phụ huynh cho. Trẻ rất hứng thú khi tham gia xếp

Ví dụ: Trong khi kể chuyện cô cho trẻ vẽ và tô màu nhân vật trong truyện

Ví dụ: Khám phá khoa học cho trẻ đếm và tô màu số người trong gia đình, số đồ dùng trong gia đình, số phương tiện giao thông.

➤ **Biện pháp 5: sử dụng các nguyên vật liệu tự nhiên sẵn có vào hoạt động tạo hình**

Để thực hiện tốt được hoạt động tạo hình cần phải chuẩn bị đa dạng các nguyên vật liệu. Chúng ta có thể sưu tầm, tận dụng các nguyên vật liệu tự nhiên sẵn có, dễ tìm ở địa phương, rẻ tiền và gần gũi với trẻ như: Sách báo cũ, len, vải vụn, hạt hạt khô, vỏ chai, lọ, lá khô, rơm, bẹ chuối, ống hút, nắp chai, nút áo....

Yêu cầu khi lựa chọn nguyên vật liệu sẵn có: Nguyên vật liệu sử dụng làm đồ chơi phải được vệ sinh sạch sẽ khô ráo và đảm bảo an toàn cho trẻ: Không độc hại, không sắc nhọn, kết dính chắc chắn...Lựa chọn nguyên vật liệu có màu sắc đa dạng, thiết kế có kích thước phù hợp lứa tuổi, có độ bền, dễ làm và dễ sử dụng.

* Làm một số đồ chơi và sử dụng đồ chơi vào hoạt động tạo hình bằng các nguyên vật liệu tự nhiên

+ **Vật liệu từ vỏ nghêu, sò:**

Chuẩn bị: Vỏ nghêu, vỏ sò, hột hạt.

Cách làm: Chuẩn bị tất cả các nguyên vật liệu nêu trên cho trẻ để trẻ tự do lựa chọn nguyên vật liệu theo ý của trẻ, trẻ sẽ dùng hồ dán hoặc băng keo 2 mặt để dán vỏ các nguyên vật liệu, sau đó xếp hình bông hoa theo ý trẻ. Dùng kéo cắt ống hút làm cành hoa.

Vỏ sò, vỏ nghêu...to nhỏ khác nhau (càng đa dạng càng tốt), keo dán hoặc súng bắn keo, màu vẽ, mắt nhựa (mua ở hàng đồ handmade) hoặc dùng bút dạ đen vẽ mắt. Từ vỏ sò ta có thể làm được: Con cá, Cua, Rùa, Bọ rùa.

Tùy theo nguyên liệu mà trẻ tạo ra nhiều loại hoa với các hình dạng, dài, bầu, tròn khác nhau, rèn tính sáng tạo cho trẻ, hình thành kỹ năng khéo léo của đôi bàn tay. Sử dụng ở chủ đề “Thực vật”, “Động vật”, sự kiện 8-3 làm hoa tặng bà và mẹ, làm thiệp hoa...

+ Vật liệu từ chai nhựa, giấy nhựa:

Chuẩn bị: Vỏ chai sữa, vỏ sữa hộp giấy, nắp chai đủ màu, vỏ hộp đựng thuốc tây các cỡ khác nhau, chai nước suối loại nhỏ.

Cách làm: vỏ chai sữa, chai nước cắt làm đôi để làm thân chiếc thuyền để thêm đẹp cô cho trẻ tô màu nước, cắt decan trang trí theo ý trẻ. Giấy màu cô hướng dẫn trẻ xếp thuyền, máy bay. Vỏ hộp sữa giấy, vỏ thuốc tây sử dụng làm thân xe ô tô, xe tải, xe lửa, dùng keo hai mặt dán các nắp chai nhiều màu sắc làm bánh xe.

Có thể làm trong hoạt động tạo hình về chủ đề “Phương tiện giao thông”, làm xe các loại để xây bến xe, bến tàu ở góc xây dựng trong hoạt động chơi, làm thuyền giấy để thả vật chìm vật nổi ở góc thiên nhiên, tạo hình xe, thuyền ở góc nghệ thuật

+ Vật liệu thiên nhiên (lá, hoa, rau, củ):

Chuẩn bị: Lá bàng, trái bình linh, đậu cove, lá sakê, giấy màu, giấy dóng, giấy gói quà, muống nhựa, đậu đen, vỏ hộp sữa chua, chén nhựa nhỏ, trái banh nhỏ, vỏ quả trứng, trái cầu lông, thân lục bình, quả bí xanh, cà tím, khổ qua, tàu cau, giấy màu, lá đu đủ đỉnh, gáo dừa, vỏ dừa khô

Cách làm: Lá bàng, lá sakê cho trẻ cắt thành hình cánh bướm, dùng keo hai mặt dán cánh bướm vừa cắt từ lá dán vào trái đậu cove, trái bình linh hoặc dán lên muống nhựa để làm thân con bướm, dùng kẽm nhung bẻ cong làm râu bướm, dán đậu đen lên làm mắt bướm. Các loại giấy màu, giấy dóng, giấy gói quà hướng dẫn trẻ cắt thành hình tròn to và nhỏ, sau đó gấp hình tròn to hình nhỏ giống như gấp quạt, dán hình tròn to nhỏ lại với nhau thành con bướm, sau đó cũng dùng kẽm nhung làm râu cả dán đậu đen làm mắt.

Quả cầu lông dán trang trí thành con gà mái, vỏ trứng gà, trái banh nhỏ, chén nhựa nhỏ xếp úp lại tạo thành thân con gà, dùng must màu làm cánh, đuôi tạo thành gà trống, gà con.

Gáo dừa, vỏ dừa cô gọt cho trẻ trang trí thành thuyền thúng, ghe. Các loại nguyên liệu như: quả bí xanh, cà tím, khổ qua cô cắt làm đôi cho trẻ dùng muỗng nạo phần hột bên trong để làm thuyền, sau đó gắn lá đu đủ dính lên làm cánh buồm.

Sử dụng trong hoạt động học: tạo hình đề tài “Con bướm”, “Các con vật nuôi trong gia đình” “Tạo hình các loại phương tiện giao thông”, trong hoạt động chơi (ở góc nghệ thuật, góc thiên nhiên)

+ Tạo hình lồng đèn cho sự kiện “Lễ hội trăng rằm”

Chuẩn bị: Ly nhựa, đĩa nhựa, chai nhựa các loại, màu nước, giấy màu, decan màu, kẽm nhung

Cách làm: Ghép 2 ly nhựa, chén nhựa nhỏ, thành thân lồng đèn, sơn màu nước hoặc trang trí hoa văn bằng giấy màu để làm nổi bật lồng đèn

Trẻ tạo lồng đèn để tham gia “Lễ hội trăng rằm” ở lớp, trường, làm lồng đèn trang trí góc chủ đề, trang trí xung quanh lớp để chào mừng lễ hội trăng rằm.

e) Hiệu quả sử dụng:

- 90% trẻ hứng thú, say mê, sáng tạo trong giờ tạo hình, tạo ra nhiều sản phẩm lạ, dễ thương, thể hiện được ý tưởng và cảm xúc riêng của mình.
- Rèn sự khéo léo đôi tay của trẻ, hình thành thói quen làm việc có mục đích và tính độc lập ở trẻ.
- Trẻ biết tiết kiệm, giữ vệ sinh môi trường và có ý thức bảo vệ thiên nhiên hơn.

Hiệu quả mang lại của sáng kiến kinh nghiệm:

Sau khi vận dụng các biện pháp trên, kết hợp với việc được tham gia lớp học chuyên đề do phòng tổ chức, chuyên đề cụm và sự tìm hiểu nghiên cứu, tìm tòi cái mới lạ trong cuộc sống. Tôi đã đạt được một số kết quả đáng kể như sau:

- Đối với trẻ:
 - Trong thời gian thực hiện những giải pháp trên tôi thấy rằng trẻ rất hứng thú tham gia vào các hoạt động tạo hình, sáng tạo trong quá trình học nên kết quả đạt được trên trẻ khá cao,

Một số biện pháp giúp trẻ 5 – 6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình.

- Trẻ hứng thú và tích cực trong hoạt động tạo hình và có nhiều sáng tạo trong các hoạt động phát triển thẩm mỹ.
- Nhiều trẻ được tham gia hội thi nét vẽ xanh đạt kết quả
- Trẻ tạo ra được nhiều sản phẩm đẹp, màu sắc hợp lý, có bố cục hài hoà cân đối để trang trí lớp, trường.
- Trẻ sử dụng được nhiều nguyên vật liệu mỡ để tạo sản phẩm.
- Trẻ biết phối hợp với nhau để tạo ra đồ chơi ở các góc.
- Đa số trẻ biết nhận xét sản phẩm của mình của bạn. Có ý thức giữ gìn các sản phẩm do mình và bạn làm ra.

Nội dung	Tỉ lệ %
– Vẽ	97%
– Cắt, xé dán	96%
– Nặn	97%
– Xếp hình	97%
– Khả năng phối hợp cùng bạn	100%
– Trẻ mạnh dạn tự tin tham gia các hoạt động tạo hình	100%
– Lòng ghép phát triển thẩm mỹ thông qua hoạt động tạo hình vào các lĩnh vực khác	100%

• Đối với giáo viên:

Tạo được tự tin cho bản thân khi hướng dẫn trẻ tham gia hoạt động tạo hình.

Giáo viên nhẹ nhàng gần gũi với trẻ hơn, không còn tâm lí lo sợ trẻ không tạo được sản phẩm mà gò ép trẻ như trước.

Trong các đợt kiểm tra chuyên môn được nhà trường đánh giá tốt.

Lớp được trang trí bằng nhiều hình ảnh đồ dùng đồ chơi do trẻ tạo ra giúp giáo viên đỡ vất vả khi thay đổi trang trí môi trường lớp học.

Tạo được niềm tin cho các bậc phụ huynh khi gửi con tại trường, lớp

- Đối với phụ huynh:

Phụ huynh luôn tin tưởng và ủng hộ, đa số họ đã nhận thức được rõ tầm quan trọng của hoạt động tạo hình đối với trẻ 5 tuổi nên đã giúp đỡ cô cháu cả về vật chất lẫn tinh thần, cùng cô chuẩn bị nguyên vật liệu, giấy A4, giấy một mặt, vỏ sò, nghêu, các loại ly nhựa, chai nhựa, lá khô, ... để làm đồ chơi, đồ dùng học tập cho trẻ.

3. Khả năng ứng dụng và triển khai:

“Một số biện pháp giúp trẻ 5-6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình” được triển khai, áp dụng tại lớp tôi nói riêng và có thể áp dụng rộng rãi tại một số trường trong toàn huyện. Đã góp phần giúp giáo viên trường tôi áp dụng các giải pháp mà tôi nghiên cứu và dạy trẻ để nâng cao chất lượng hoạt động tạo hình tốt hơn..

Hoạt động tạo hình trong trường Mầm non là phương tiện phát triển thẩm mỹ cho trẻ, để trẻ có lòng đam mê với nghệ thuật, hướng tới cái đẹp trong cuộc sống. Đòi hỏi mỗi giáo viên chúng ta cần chú ý: Tạo cho trẻ cảm nhận được vẻ đẹp của thiên nhiên, có cảm xúc với cái đẹp trong cuộc sống, có một số kỹ năng cơ bản, biết vận dụng nguyên vật liệu cho trẻ sáng tạo, tạo niềm vui cho trẻ trong khi học, khi chơi. Để làm tốt việc này, đòi hỏi cô giáo cần có tâm huyết yêu trẻ và sự phối hợp đồng bộ của nhà trường và gia đình. Có làm được như vậy mới giúp trẻ có được môi trường tốt phát triển toàn diện đưa trẻ hướng tới “Chân – Thiện – Mỹ”.

4. Ý nghĩa của sáng kiến:

“Một số biện pháp giúp trẻ 5-6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình” của bản thân tôi qua một năm thực hiện bước đầu đã đạt được những kết quả đáng kể. Đây chính là động lực thúc đẩy tôi cần cố gắng nhiều hơn nữa. Thông qua sáng kiến kinh nghiệm này tôi thấy trẻ lớp tôi mạnh dạn, tự tin, hoạt bát hơn trong các hoạt động và đặc biệt là hoạt tạo hình như trẻ hứng thú, tiết học nhẹ nhàng hơn, trẻ trải nghiệm được nhiều hơn các trò chơi phong phú đổi mới hơn mang lại hiệu quả giáo dục cao, thông qua hình thức hoạt động nhóm, hoạt động học mọi lúc mọi nơi và môn học khác..

III. PHẦN KẾT LUẬN:

1. Những bài học kinh nghiệm:

Qua thời gian nghiên cứu để học hỏi thực hiện “Một số biện pháp giúp trẻ 5 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình” tôi đã rút ra một số kết luận.

Như vậy để hoạt động thành công mang lại hiệu quả cao thì cô giáo phải biết sử dụng phối hợp các phương pháp một cách linh hoạt, khôn khéo và phải hiểu rằng không phải lúc nào trẻ cũng làm được như mình mong muốn. Giáo viên hãy xem đó là điều bình thường. Hãy coi các lỗi của trẻ là cơ hội để trẻ tìm hiểu cái mới. Cho trẻ thời gian suy nghĩ là điều rất cần thiết. Khả năng tiếp nhận của mỗi trẻ là rất khác nhau, giáo viên không nên nôn nóng nhận thấy trẻ bối rối giáo viên cần quan tâm, lắng nghe, giáo viên cần kiên nhẫn sử dụng câu hỏi gợi ý từng bước một, vui vẻ khuyến khích trẻ làm đi, làm lại. Thái độ thân thiện và lời khen ngợi đầy cảm xúc của giáo viên là động lực khích lệ, động viên âm áp đối với trẻ.

Cần khéo léo đưa các kỹ năng trong hoạt động tạo hình một cách thật nhẹ nhàng, từng ít một. Giáo viên nên đi sâu tìm tòi nghiên cứu để có thể tuyên truyền đến các bậc phụ huynh đặc biệt là giúp trẻ cảm nhận được nghệ thuật tạo hình, để từ đó trẻ ham thích hăng say vào hoạt động nhằm góp phần tích cực nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện và hình thành nhân cách cho trẻ, phát triển trí tưởng tượng óc sáng tạo, bồi dưỡng khả năng quan sát chú ý có chủ định thông qua việc vẽ, xé dán, nặn... trang bị cho trẻ một số kỹ năng cơ bản như: tư thế ngồi, cách cầm bút, cách phân biệt và sử dụng màu sắc, cách chia đất, cách xoay tròn, lăn dài, ấn bẹt, cách dán phết hồ, dán tranh đúng với bố cục hài hòa và hợp lý của trẻ Mầm non 5- 6 tuổi đạt kết quả như ta mong đợi và để thực hiện tốt giáo viên cần thực hiện từng bước sau:

Trước tiên phải khảo sát thực trạng, đánh giá phân loại trẻ trong lớp mình, phụ huynh.

Bản thân phải cần có kế hoạch tích lũy chuyên môn, thường xuyên tự học, nghiên cứu kỹ để nắm vững nội dung, phương pháp, hình thức, tổ chức cho trẻ làm quen với hoạt động tạo hình

Phải luôn mạnh dạn đổi mới hình thức tổ chức tiết học một cách tự nhiên có hiệu quả để phát huy tính tích cực sáng tạo của trẻ.

Luôn luôn tìm tòi thay đổi và làm đồ dùng dạy học đẹp, hấp dẫn, phù hợp với các bài dạy.

Vận dụng tốt các hình thức làm quen mọi lúc mọi nơi thông qua môn học khác hay thông qua các trò chơi để khắc sâu kiến thức.

Tham gia các lớp học về vi tính, truy cập vào internet, vào trang giáo án điện tử để học hỏi kinh nghiệm của các đồng nghiệp nhằm ứng dụng CNTT vào dạy trẻ đạt kết quả cao.

Giáo viên phải có ý thức, vai trò, trách nhiệm của mình, không ngừng nghiên cứu tìm tòi học hỏi đồng nghiệp, học hỏi qua các phương tiện truyền hình, tài liệu, tạp chí, sách báo để đáp ứng được nhu cầu giáo dục hiện nay.

Giáo viên phải nắm vững kiến thức, kỹ năng, đặc điểm tâm sinh lý của trẻ, phải có tấm lòng như người mẹ.

Làm tốt công tác phối kết hợp với nhà trường, phụ huynh trong việc chăm sóc giáo dục trẻ, đồng thời để xây dựng môi trường học tập cho trẻ phù hợp với từng nội dung, chủ đề.

2. Những kiến nghị:

Nhà trường tiếp tục tạo điều kiện cho giáo viên tham quan học tập các lớp nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ.

Tiếp tục trang bị bổ sung đồ dùng đồ chơi phục vụ cho trẻ trong các hoạt động tạo hình

3. Tài liệu tham khảo:

Tài liệu hướng dẫn viết sáng kiến kinh nghiệm

Tài liệu bồi dưỡng thường xuyên

Chương trình giáo dục mầm non

Các hình ảnh do giáo viên ghi lại trong quá trình hướng dẫn trẻ thực hiện các hoạt động tạo hình

Tài liệu trên mạng Internet

Xét duyệt của đơn vị

Hiệu trưởng

Tân Thông Hội, ngày tháng 02 năm 2024

Người viết

Phạm Thùy Ngân

Một số biện pháp giúp trẻ 5 – 6 tuổi tích cực tham gia hoạt động tạo hình.
